

Datum

2023-12-11

Vår referens

Ghazal Delafrouz

Utredningssekreterare

ghazal.delafrouz@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Återrapportering av risker med höga värden utifrån intern kontroll

GYVF-2023-1459

Sammanfattning

Intern kontroll är en del i Malmö stads kvalitets- och utvecklingsarbete och syftar till att säkerställa att lagar, policyer, rutiner och andra styrdokument följs och att allvarliga fel upptäcks och åtgärdas. En god intern kontroll tillser att verksamhetssystem och rutiner är ändamålsenliga, att redovisning är korrekt, att information rörande verksamheten är god och att verksamheten skyddas mot förluster eller förstörelse av kommunens tillgångar.

Arbetet med intern kontroll bygger på riskanalyser som genomförs inom respektive förvaltning för att identifiera, värdera och föreslå hantering av risker. De risker som bedöms vara prioriterade omsätts i internkontrollplaner bestående av planerade granskningar och direktåtgärder. Föreliggande rapport avser återrapportering av risker med höga riskvärden som inte återfinns i internkontrollplanen.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner återrapportering avseende risker med höga riskvärden.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse GVN 2023-12-19 återrapportering av risker med höga värden utifrån intern kontroll, reviderad efter arbetsutskottet 2023-12-08

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2023-05-17

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2023-05-25

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2023-12-08

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2023-12-19

Ärendet

Intern kontroll är en del i Malmö stads kvalitets- och utvecklingsarbete och syftar till att säkerställa att lagar, policyer, rutiner och andra styrdokument följs och att allvarliga fel upptäcks och åtgärdas. En god intern kontroll tillser att verksamhetssystem och rutiner är ändamålsenliga, att redovisning är korrekt, att information rörande verksamheten är god och att verksamheten skyddas mot förluster eller förstörelse av kommunens tillgångar. Intern kontroll är en process som bygger på en samverkan mellan såväl den politiska ledningen som ansvariga chefer och övriga medarbetare. Processen – som beskrivs i Malmö stads reglemente för intern kontroll – syftar till att med en rimlig grad av säkerhet uppnå:

- att verksamheten är ändamålsenlig och effektiv,
- att information om verksamhet och ekonomi är tillförlitlig, samt
- att lagar, förordningar och styrdokument följs.

Arbetet med intern kontroll bygger på riskanalyser som genomförs inom respektive förvaltning för att identifiera, värdera och föreslå hantering av risker. De risker som bedöms vara prioriterade omsätts i internkontrollplaner bestående av planerade granskningar och direktåtgärder. Föreliggande rapport avser återrapportering av risker med höga riskvärden som inte återfinns i internkontrollplanen.

Återrapportering av risker med höga riskvärden

Bristfällig efterlevnad av rutiner i kränkingsärenden

Beskrivning av risk

Risk för bristfällig efterlevnad av författningsstadgade rutiner för elevärenden på grund av ännu inte implementerade rutiner vilket kan leda till att elever inte får sina rättigheter tillgodosedda.

Kommentar

Rutiner för kränkingsärenden är framtagna och implementerade. Förvaltningens jurister följer löpande upp och stöttar nämndens verksamheter i uppkomna kränkingsärenden. Förvaltningsjuristerna har under hösten 2022 och våren 2023 erbjudit samtliga gymnasieskolor och vuxenutbildningen utbildningsinsatser i hanteringen av kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Utbildningsinsatsen behandlar de nya rutinerna samt hur de nya blanketterna ska fyllas i. Insatsen innehåller även övergripande information om kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier samt syftet med hanteringen av dessa ärenden. Avdelningen samordning och elevhälsa har även genomfört utbildningsinsatser för olika personalgrupper inom gymnasieskolan. Avdelningschef för hållbarhet och nämnd ger nya rektorer introduktion i arbetet mot kränkande behandling. Rutinerna har uppdaterats på intranätet Komin med aktuell information och en processbeskrivning.

Nämnden återrapporteras månatligen gällande inkomna kränkingsärenden. Under 2023 genomförs även en kartläggning och analys av skolornas efterlevnad av rutiner i kränkingsärenden som planeras presenteras för rektorsgrupperna för vidare diskussion.

Förvaltningen har under 2023 tagit fram en handlingsplan för att systematisera uppföljning till huvudman gällande incidenter i verksamheten kopplat till kriget mellan Israel och Hamas. I handlingsplanen ingår bland annat rutin där kränkingsanmälningar kopplade till kriget mellan Israel och Hamas återkopplas till huvudman veckovis. Utbildningsinsatser för att ytterligare stärka kompetens inom värdegrundsområden intensifierades under december 2023.

Otillräcklig information om fattade beslut och riktlinjer i verksamheten utifrån ny lagstiftning

Beskrivning av risk

Risk för att fattade beslut och riktlinjer utifrån ny lagstiftning inte får genomslag i verksamheten eller implementeras på grund av otydlig ansvarsfördelning och brister i internkommunikation vilket kan leda till att elever inte får sina rättigheter tillgodosedda.

Kommentar

Ett digitalt chefsutskick med aktuell information skickas ut varannan vecka. Under 2023 har såväl arbetssätt som formgivning av chefsutskicket justerats i syfte att stärka kanalens status och tydlighet. Under året kommer en utvärdering av insatsen att genomföras. Arbetet med Komin avseende struktur och innehåll fortlöper. Kommunikation genom chefsutskick och intranät stöds av de etablerade ledarforum som finns i förvaltningen.

Under 2023 har ett strukturerat kommunikationsarbete implementerats i styrkedjan. Information kommuniceras kontinuerligt på rektorsträffar, på ledarträffar med rektorer, biträdande rektorer och sektionschefer, på gemensamma arbetsplatsträffar för utbildningskontoret och på utvidgad ledningsgrupp för förvaltningens ledningsgrupp och avdelningarnas enhetschefer. Vidare beslutar avdelningscheferna varje vecka om vilken gemensam information som ska kommuniceras till medarbetarna.

Varje avdelning har utsett egna redaktörer för intranätet Komin med syftet att förbättra information och hålla information uppdaterad. Information kommuniceras även genom förvaltningens personaltidning Edico.

Risker och planerade åtgärder angående rutiner och riktlinjer

Ej likvärdig bedömning gällande tillämpning av bestämmelse för elevresor

Beskrivning av risk

Risk för ej likvärdig bedömning av elevers rätt till reseersättning/busskort på grund av brister gällande mätverktyg och tillämpningsbestämmelser vilket kan leda till felaktig och olikvärdig behandling av elever.

Kommentar

Nya tillämpningsbestämmelser för reseersättning beslutades av gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden under 2022 och uppdaterades 2023. Vid uppdateringen övergick förvaltningen till ett nytt digitalt mätverktyg. Vid implementering visade det sig att verktyget inte kan användas för en korrekt avståndsbedömning mellan elevers folkbokföringsadress och skoladress, för att i sin tur kunna säkerställa en likvärdig bedömning av reseersättning. Brister i

mätverktyget kvarstår och vidareutveckling av mätverktyget har påbörjats under 2023. Förvaltningen genomför manuella kontroller för att minska risken för felaktig bedömning. Vidare har förvaltningen säkerställt att det finns likvärdiga rutiner för elever inom både fristående och kommunala skolor.

Risk för att inkommande mejl och telefonsamtal ej besvaras i tid

Beskrivning av risk

Risk för att anställda inte svarar på inkommande mejl och telefonsamtal och därför inte uppfyller serviceskyldigheten i förvaltningslagen.

Kommentar

Under 2023 tas rutiner för tillgänglighet och service fram. Mot bakgrund av serviceskyldigheten i förvaltningslagen och Malmö stads kommunfullmäktigemål om att Malmö stad ger en god och likvärdig service ser förvaltningen ett behov av stadsövergripande riktlinjer avseende tillgänglighet och service. Behovet lyfts i relevant chefsnätverk i Malmö stad.

Risker och genomförda åtgärder angående hantering av personuppgifter

Personuppgifter kommuniceras internt och externt i osäkra kanaler

Beskrivning av risk

Risk för att personuppgifter kommuniceras internt/externt i osäkra kanaler på grund av avsaknad av riktlinjer och oklarheter kring befintliga krypteringslösningar, vilket kan leda till olovlig spridning av personuppgifter

Kommentar

Risken för att personuppgifter kommuniceras internt/externt i osäkra kanaler berör både förvaltningens arbete med dataskydd och informationssäkerhet. Syftet med dataskyddsförordningen (GDPR) är att skydda enskildas grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter, samt säkerställa det fria flödet av personuppgifter inom EU. Informationssäkerhetsarbete är att arbeta förebyggande och att kontinuerligt anpassa skyddet utifrån organisationens behov och risker.

Malmö stad har flera styrdokument inom området informationssäkerhet, Malmö stads riktlinjer för informationssäkerhet respektive Malmö stads riktlinjer för behandling av personuppgifter. Kraven enligt lag och styrdokumenten finns konkretiserade i Malmö stads anvisningar för informationssäkerhet (se Anvisning IT-säkerhet och Anvisning - Informationshantering & säkerhetsprocesser). Malmö stad erbjuder krypteringsfunktioner i flera av dess digitala verktyg.

Utifrån ovanstående bedöms att de styrdokument för dataskydd och informationssäkerhet som finns för Malmö stad och förvaltningen är tillräckliga men förvaltningens medarbetare bedöms ha varierande kunskap om kraven på dataskydd och informationssäkerhet.

Förvaltningen planerar att hålla återkommande utbildningar om dataskydd, informationssäkerhet, OSL (offentlighet- och sekretesslagen), korrekt hantering av allmänna handlingar och arkivhantering. Alla medarbetare på utbildningskontoret samt representanter från Malmö stads gymnasieskolor har fått möjlighet att gå OSL-utbildning genom ett externt

utbildningsföretag.

Utbildningar planeras även att genomföras under 2024. Stadskontoret i Malmö stad erbjuder en grundläggande utbildning i dataskydd för alla medarbetare inom Malmö stad. Anpassade utbildningar inom dataskydd och informationssäkerhet för förvaltningens medarbetare planeras till våren 2024 då Malmö stads nya e-utbildningsplattform ska vara på plats. Avdelningen för IT och digitalisering (ITD) på serviceförvaltningen implementerar från och med 2023 säker digital kommunikation (SDK) i Malmö stad. Arbetet har startat som pilot i några utvalda förvaltningar under hösten 2023 och implementeras i resterande förvaltningar under 2024. SDK kommer underlätta förvaltningens arbete samt förebygga risken genom säker kommunikation mellan offentliga aktörer (exempelvis mellan kommuner och statliga myndigheter).

Vitlistning

Beskrivning av risk

Risk för att pedagogiska digitala system används utan att vara informationsklassade och har godkända personuppgiftsbiträdesavtal på grund av avsaknad av vitlistningsprocess vilket kan leda till att dataskyddslagstiftning ej efterlevs.

Kommentar

De senaste åren har gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen och dess verksamheter använt så kallade digitala lärresurser utan att i tillräcklig utsträckning beakta informationssäkerhet och dataskydd. I nuläget har förvaltningen inte kunnat säkerställa att samtliga digitala lärresurser (digitala tjänster eller appar för pedagogisk syfte) genomgått en vitlistningsprocess, vilket innebär att det finns brister kring granskningar av godtagbart pedagogiskt syfte, behandling av personuppgifter och om personuppgiftsbiträdesavtal behöver tecknas.

För att förbättra hanteringen arbetar förvaltningen aktivt med vitlistningsprocessen.

Förvaltningen har fått ta del av grundskoleförvaltningens (GRF) framtagna plattform för vitlistning och arbetar med att anpassa den för GVF:s digitala lärresurserna.

Kommunikationswebbplatsen "GVF Digitala lärresurser" planeras finnas tillgänglig på intranätet Komin för skolpersonal under andra kvartalet 2024. En positiv effekt av samverkan mellan skolförvaltningarna är att elever som går vidare från GRF till GVF till stor del erbjuds samma digitala verktyg och digitalt stöd i sin utbildning. En arbetsgrupp inom GVF med IKT-pedagoger arbetar med prioriteringar för de digitala lärresurserna. Genom granskningen inom vitlistningsprocessen synliggörs också vilka åtgärder som därefter behöver vidtas för att säkerställa informationssäkerhet och dataskydd.

Ansvariga

Elena Zukauskaite Avdelningschef

Anneli Schwartz Förvaltningschef